

Sygn. akt III CSK 327/19

POSTANOWIENIE

Dnia 10 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz

w sprawie z wniosku J. O.

przy uczestnictwie K. S. K. , J. S. , K. S. , J. O , M. B. , A. S. , A. B. , N. B. , C. B. , M. K. i A. K. S.

o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 10 czerwca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 21 marca 2018 r., sygn. akt II Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być wobec tego osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej od postanowienia Sąd Okręgowego w K. z dnia 21 marca 2018 r. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na jej oczywistą zasadność oraz na występowanie istotnego zagadnienia prawnego, które ma dotyczyć rozróżnienia – na tle wykładni art. 679 § 1 k.p.c. – między postępowaniem o stwierdzenie nabycia spadku a postępowaniem o uchylenie lub zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku i między wnioskodawcą a uczestnikiem każdego z tych postępowań.

W judykaturze Sądu Najwyższego zostało wyjaśnione, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4) k.p.c., oznacza, iż dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka w szczególności istnieje wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, lub gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają wniesiony środek zaskarżenia. Pamiętać przy tym trzeba, że oczywiste jest to, co jest widoczne bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Skarżący musi zatem wykazać, że wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym na pierwszy rzut oka, bez konieczności przeprowadzenia bardziej szczegółowej analizy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2008 r., III CSK 110/08, nie publ., z dnia 18 września 2012 r., II CSK 179/12, nie publ. i z dnia 13 marca 2017 r., I CSK 596/16, nie publ.). Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom, były więc dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156).

Bliższa analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej nie pozwala przyjąć, by była ona – w powyższym rozumieniu –

oczywiście uzasadniona. Skarżący nie wykazał, że zastosowanie art. 378 § 1 k.p.c., którego naruszenie w jego ocenie ma skutkować oczywistą zasadnością skargi, było – w okolicznościach sprawy ustalonych przez Sądy obu instancji – oczywiście błędne lub doprowadziło do tego, że zaskarżone postanowienie jest oczywiście nieprawidłowe.

Podniesiona przez skarżącego kwestia, czy w poprzednim postępowaniu o zmianę prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku doszło do takiego uchybienia dotyczącego składu sądu, które miałyby skutkować nieważnością tego postępowania, nie należy do takich, które można podnosić – w ramach art. 679 § 1 k.p.c. – w (kolejnym) postępowaniu o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku. Okoliczność ta, jeśli należy do kategorii przyczyn nieważności określonych w art. 401 pkt 1) w związku z art. 524 § 1 i z art. 13 § 2 k.p.c., mogłaby być podnoszona w ramach ewentualnej skargi o wznowienie (pierwszego) postępowania o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2012 r., III CZP 81/11, OSNC 2013, nr 1, poz. 1).

Istotność zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1) k.p.c.) konkretyzuje się w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Podniesione przez skarżącego wątpliwości dotyczące wykładni art. 679 § 1 k.p.c. nie stanowią źródła zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1) k.p.c. Po pierwsze, w rozumieniu przepisów o postępowaniu nieprocesowym wnioskodawca w każdym wypadku jest uczestnikiem postępowania. Dotyczy to

również art. 679 § 1 k.p.c. Po drugie, w judykaturze wyjaśniono, że wydane na podstawie art. 679 k.p.c. prawomocne zmieniające postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku jest także postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku. Oznacza to nie tylko to, że może ono również ulec zmianie na podstawie art. 679 k.p.c., ale także to, że przewidziane w art. 679 § 1 k.p.c. ograniczenia odnoszą się nie tylko do zmiany postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, ale także do zmiany dalszego postanowienia zmieniającego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 1968 r., III CR 102/68, OSNCP 1968, nr 10, poz. 176, i uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 1994 r., III CZP 40/94, OSNCP 1994, nr 11, poz. 210).

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.).